

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Discutiuntur quædam circa Dei Æternitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

*Deus, quod
semel vult,
semper vult.*

IV.
*Deus nequit
etiam mu-
tari physice.*

V.
*Immutabi-
litas est per-
fectio sim-
pliciter sim-
plex, Ergo
Deo tri-
buenda.*

VI.
*Uterius de-
claratur has
Dei immu-
tabilitas.*

VII.
*Peculiares
difficultates
contra Dei
Immutabi-
litate.*

VIII.
*Vni Deo co-
venit has
Immutabi-
litas.*

IX.
*Mutatio ex-
trinseca Deo
non repugnat.*

X.
*Quo sensu
dicatur
Deus deam-
bulare, de-
scendere, &c.*

XI.
*Immutabi-
litas confi-
sit in posi-
tivo.*

atrociora in dies scelera in Deum admittentibus, eundem submersit. Hinc tamen nulla sequitur in Deo voluntatis mutatio; ab aeterno enim voluit mundum edusque illatum persistere, & tunc destrucere, quod modò etiam, & semper, & in aeternum vult.

IV. Dico secundò: Deus etiam mutationem physicam, aliquid scilicet intrinsicè acquirendo aut amittendo, nullo modo patitur. Ita Theologi omnes cum S. Thomà, hinc quæst. 9. art. 1. & in 1. d. 8. quæst. 3. art. 1. Hoc inprimis testantur sacrae Literæ: sic enim Malachiæ cap. 3. v. 6. dicit Deus, *Ego Dominus, & non mutor.* Et Jacobi c. 1. v. 17. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis adumbratio.* Eademque veritas in Concilio Lateranensi. Cap. *Firmiter* du Summâ Trinit. definitur. Quod ex illo Exodi 3. *Ego sum qui sum*, clarissimè probat S. Augustinus l. 3. de Trinit. cap. secundo.

V. Ratio denique est primò: Immutabilitas siquidem perfectionem sonat, imò est perfectio simpliciter simplex, quæque melior sit ipsa quàm non ipsa in quolibet subjecto; Ergo in Deo est statuenda, utpote Ente entium omnium perfectissimo, quodque rerum omnium creaturarum in se perfectiones continet. Econtrà verò, mutabilitas imperfectionem arguit ac defectibilitatem: nam, ut rectè S. Bernardus, *Omnis mutatio est quædam mortis imitatio, & gradus ad interitum; à Deo proinde quàm longissimè ableganda.*

VI. Hæc verò Dei Immutabilitas sic ulterius declarari potest. Mutatio namque in tribus potissimum contingit, quoad locum, quoad durationem, & quoad accidens. Mutatio itaque, quoad locum, per Dei *Immensitatem*, quoad durationem, per *Aeternitatem*, quoad accidens denique per *Simplicitatem* excluditur, ut in superioribus est declaratum. Solum notò, non satis Immutabilitatem Dei quoad locum ab iis salvari, qui eum negant supra cælum per immensa spatia in infinitum actu diffundi, ut Disp. præcedente ostensum est.

VII. Peculiares difficultates contra Dei Immutabilitatem proponi solite, ut ex decretis Dei liberis, ex mysterio Incarnationis, &c. solvantur suis locis, ubi quo pacto hæc mutationem intrinsicam in Deo non arguant, fusius declarabitur.

VIII. Immutabilitas verò ista ita Deo propria est, ut nulli alteri communicari possit. Ratio est, nam quicquid creatur, capax est mutationis: sicut enim à Deo est productum, sic ab eodem potest destrui; ubi duæ, omniumque maximæ mutationes intercedunt, transitus scilicet à non esse ad esse, & è contrà. Deinde, nulla creatura est, quæ vel locali-ter moveri nequeat, vel formam aliquam substantialem aut accidentalem recipere. Videatur S. Thomas, hinc quæst. 9. art. 2. ubi hanc veritatem fusè & optime declarat.

IX. Mutationes verò extrinsecæ, quales sunt denominationes Creatoris, Domini, cogniti, &c. Deo non repugnant: hæ enim Deum non afficiunt, sed ex creaturarum solummodò mutatione ei proveniunt.

X. Quando autem in divinis Literis de Deo quædam affirmantur, quæ præ se ferre videntur mutationem, ut Genesis 3. dicitur *Deus deambulare in Paradiso*, & cap. 11. *descendere ut videret civitatem*, & similia, vel intelligenda sunt metaphorice, ut cum Deus dicitur *volare, transire*, &c. vel sermo est de Angelo Deum representante, vel denique de corpore aliquo ad hoc assumpto.

XI. Quæri hinc solet, sinè attributum Immutabilitatis in Deo positivum, an negativum. Qua in re, existimo esse illud positivum: dicit enim entitatem

excludentem essentialiter omnem mutationem. Explicatur quidem per negationem, sicut & aeternitas, quamvis etiam hæc sit positiva, entitas scilicet postulans essentialiter aeternum durare, & omni tempori imaginabili respondere. *Quare*, inquit S. Thomas hinc, quæst. 10. art. 1. ad primum, *licet Aeternitas per negationem definiatur, negatio tamen non est de illius essentiâ: sicut etiam, inquit idem S. Doctor, punctum definitur per negationem, ut, Punctum est, cuius non est pars: quod ideo fit, ut ibidem ait, quòd hoc modo positiva illa facilius intelligantur.*

*Sicut &
Aeternitas.*

SECTIO SECUNDA.

Discutiuntur quedam circa Dei Aeternitatem.

AETERNITAS, ut in Philosophia notavi Disp. 37. Phyl. sect. primâ, triplex est: à parte ante, à parte post, & ab utraque: ut si Deus Angelum ab aeterno creasset, eumque in aeternum conservare decrevisset. Interdum verò, Aeternitas sumitur pro longâ duratione; quo sensu, ut advertit S. Thomas hinc, quæst. 10. art. 3. *Montes in Scripturâ dicuntur aeterni*, item *Poma collium aeternorum*, Deut. 33. v. 15. & similia.

I.
*Aeternitas
triplex acco-
pitio.*

Aeternitas autem propriè dicta, est, *Interminabilis vita tota simul, & perfecta possessio*, ut eam definit Boëtius lib. 3. de Consolat. prosâ 2. quam definitionem cum S. Thomâ hinc, quæst. 10. art. 1. amplectitur tota schola Theologorum. Dicitur *Interminabilis*, quòd principio careat & fine: *Interminabilis*, utpote nullas habens partes formales, aut successivam: *perfecta*, id est, necessaria, seu ita ut possessione illâ carere non possit. Quod Angelo, si ab aeterno crearetur, non competeret: aeternitatem enim non necessariò, sed gratis sibi haberet communicatam.

II.
*Quid sit pro-
priè dicta
Aeternitas.*

Hæc ergo Aeternitas ad eò Dei propria est, ut nulli rei creatæ communicari possit: sic enim 1. ad Tim. 6. v. 16. de Deo dicitur, *Qui solus habet immortalitatem.* Quare S. Fulgentius de Fide ad Petrum, cap. 6. *Firmissimè, inquit, tene, & nullatenus dubites, solum Deum verum, aeternum, & incommutabilem esse.* Ratio verò est, quam num. præcedente insinuavi: omnimoda enim Immutabilitas, solius Dei propria est; omnis quippe creatura, eo ipso quòd creatura sit, duplicem admittit successivam substantialem: primò enim de non esse transit ad esse; deinde in pristinum non esse redire potest, saltem de potentiâ absolutâ: Deus quippe, ut ad ejus productionem concursum liberè præbuit, ita potest subtrahere, eamque in nihilum denuò reducere.

III.
*Aeternitas
simpliciter
soli Deo co-
venit.*

Quod verò Deus sit aeternus, & fides, & ratio docet. Ecclesiastici enim 18. v. 1. de Deo dicitur, *Qui vivit in aeternum, creavit omnia simul. Deus solus justificabitur, & manet invictus Rex in aeternum.* Item Isaia 57. v. 15. *Excelsus & sublimis, habitans aeternitatem.* Et ad Romanos 16. v. 26. *Secundum præceptum aeterni Dei.* Eademque veritas traditur in Symbolo Athanasii, clarissimèque definitur in Concilio Lateranensi. Cap. *Firmiter*, de Summâ Trinit. & Fide Catholica. Communis etiam vox est sanctorum Patrum: unum proferam S. Gregorium, qui lib. 16. Moralium, cap. 21. ait, *Aeternitatem (Dei) nec initio incipi, nec fine terminari, sed esse unum, quod semper ESSE est.*

IV.
*Dei Aeternitas aucto-
ritate osten-
ditur.*

Ratio

V. Ratio denique, quâ ad hoc ostendendum utuntur Patres, fusèque declarat S. Thomas, hic q. 10. art. 2. & lib. 1. contra Gentes, cap. 15. deducitur ex Dei Immutabilitate: quod enim est planè immutabile, idem semper sit necesse est, nullamque patitur vicissitudinem aut varietatem: unde quod semel est, semper est, suæque existentiae neque initium habere potest, nec finem, alioqui non esset immutabile.

VI. Ut autem hanc Dei Aternitatem magis in particulari declaremus: imprimis nulla in ea cernitur successio, sed est tota simul, nec prius habens, nec posterius, plus aut minus. Unde S. Augustinus in illa verba Psalmi 2. *Ego hodie genui te: In aternitate, inquit, nec prateritum quicquam est, quasi esse desierit, nec futurum, quasi nondum sit, sed presens tantum.* Conceptus ergo formalis Aternitatis divinae in eo situs est, quod essentialiter determinetur ad coexistendum omni tempori, tum reali, tum imaginario, idque indivisibiliter semper, & per se totam praestat; tota enim toti tempori, & tota singulis ejus partibus coexistit: sicut anima toti corpori, & minima cuique illius particulæ tota praesens existit.

VII. Dices: Deus verè & propriè fuit heri, ac toto mense & anno praterito: item erit cras, & annis in sequentibus; sed Deus *fuit, est, & erit* per suam Aternitatem: Ergo Aternitas Dei successiorem in se aliquam habet & fluxum partium, cum non sit omnino idem, Deum fuisse heri, & cras futurum. Respondetur, Deum propriè fuisse heri, & cras futurum; id tamen nullam in Aternitate Dei arguit successiorem formalem; sed solum quod per indivisibilem Dei entitatem, ac virtualem illam determinationem, variis temporis partibus, horis, diebus, annis coexistat: eo autem ipso quod diversis hisce partibus temporis respondeat, diversam existentiam aut potius coexistentiam rationem sortitur.

VIII. In quo differt Deus à rebus creatis; hæ enim, cum non sint essentialiter determinatæ ad existendum, vel ad persistendum in esse, ubi illud acceperint, alio determinativo, duratione scilicet à se distinctâ indigent, per quam diversis temporis partibus coexistant. Addo, Deum non solum post mundum conditum, sed etiam ante Universi creationem, sicut diversis partibus spatii imaginarii per Immensitatem respondebat, ut Disp. præcedente, sect. quartâ probatum est, ita diversis partibus temporis imaginarii prius & prius in infinitum respondisse, negationibus scilicet durationum, in quibus tempus imaginarium consistere Disp. 37. Phys. sect. 2. ostendi.

IX. Quæres primò: utrum hæc Aternitas Dei vocanda sit duratio? Aureolus in disp. 9. quæst. 2. art. 2. negat. Communis tamen Theologorum sententia affirmat cum S. Thomâ, hic quæst. 10. art. 2. Corpore, Existimo hic quæstionem esse posse de nomine: si enim per durationem intelligat quis fluxum quandam partium sibi invicem succedentium, certum est, Dei Aternitatem non esse durationem, cum sit tota simul, ut jam ostensum est, & non ex partibus compacta. Si autem per durationem intelligatur tantum permanentia

in essendo, Dei Aternitas est duratio: cum per eam Deus, & ab aeterno fuerit, & ad hoc usque tempus persisterit, atque in æternum sit permanens.

Quæres secundò: sitne hæc Aternitas major aut minor aliis durationibus. Resp. Si formaliter loquamur, nullam inter eas fieri posse comparationem, cum Aternitas Dei, ut vidimus, nullas habeat partes. Virtualiter tamen durationes omnes creatas infinite superat, cum tota ab aeterno fuerit, & in æternum sit perseveratura.

Dices; si Deus Angelum ab aeterno, ut potuit, produxisset, eumque statuisset similiter in æternum conservare, Angeli hujus duratio foret æqualis durationi, seu Aternitati divinae? Respondetur, extensive, & quoad latitudinem durationis præcisè, fore æqualem: at verò quoad perfectionem intensivam, Aternitas Dei infinitis gradibus hanc Angeli durationem excedit; tum quia necessaria, duratio autem Angeli est gratis ei à Deo communicata, indifferensque ut existat, vel non existat. Deinde, Aternitas Dei est indivisibilis, & tota simul; duratio verò Angeli ex variis partibus constat, quarum aliqua momentis singularis pereunt, & novæ earum loco emergunt. Item Dei duratio est increata, Angeli creata. Est denique simpliciter infinita, ipsaque Dei substantia; Angeli autem duratio est tenuis quidam modus, qui quæ à multis rebus corporeis, & materialibus in perfectione superatur.

Urgebis: nec Dei Aternitas est usquequaque necessaria; actus quippe liberi Dei potuissent non esse: sicut namque Deus decrevit mundum producere, potuisset decernere contrarium; sicut ergo hoc decretum est liberum, ita & illius aternitas; ergo actuum istorum aternitas, quoad hoc, non superat durationem illius Angeli. Respondetur nihilominus, cum actus liber Dei sit quoad totam entitatem simpliciter necessarius, nec potuerit non esse, duratio quoque ejus, seu aternitas, est eodem modo simpliciter necessaria. Addo, etiam quoad terminationem vel determinationem ad objectum extrinsecum (qua solâ ratione actus Dei liberi sunt indifferentes) eorum duratio infinite superat durationem Angeli ab aeterno creati: ipso facto namque quod voluntas divina sit ad objectum extrinsecum terminanda, petit essentialiter in hac terminatione carere principio & fine; Deus enim, si decernat, decernere debet ab aeterno, & hoc decretum petit similiter in æternum persistere; Angelus autem, etiam posito quod sit futurus, non necessarid est ab aeterno; si autem eum Deus liberè ab aeterno producat, potest nihilominus illum in tempore destruere, nec tenetur in æternum conservare, cum tamen decretum, si illud habeat, habere debeat ab aeterno, & in æternum retinere.

Fusè hic disputant aliqui de *Unitate & Bonitate* Dei: sed cum de his dictum sit supra, de *Unitate* Disp. 3. per totam, de *Bonitate* Disp. 7. sect. primâ, opus non est ut de his quidquam in præsentem addatur. Utrum autem creatura, sive successiva, sive permanens, existere possit ab aeterno (quam etiam quæstionem à nonnullis latè hic tractari video) dixi in Philosophia Disp. 39. per totam.

X. Sitne Aternitas major aut minor aliis durationibus.

XI. Angeli ab aeterno producti duratio, in quo differat à duratione divina.

XII. Quæ aternitate durent alius liberi Dei.

Differentia inter Angelicam creationem, & decretum illum creati, quoad durationem.

XIII. De Unitate, & Bonitate Dei dictum est supra.